

УДК 658.5

Мозиль О. – ст. гр. БОМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Машлій Г. Б.

На сьогодні більшість вітчизняних підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Основна причина виникнення кризових явищ полягає у низькому рівні менеджменту і нездатності підприємств ефективно та своєчасно управляти оборотними активами. Українські підприємства практично не мають можливості нормально функціонувати у зв'язку з наявністю значних обсягів дебіторської заборгованості, що призводить до відволікання коштів з обороту. За таких умов зростає роль ефективного управління одним видом заборгованості, своєчасного її повернення та попередження виникнення безнадійних боргів.

Питання щодо напрямків удосконалення процесу управління дебіторською заборгованістю розглядали такі вчені: М.Д. Білик, О.А. Боровик, Є.В. Дубровська, С.А. Кравченко, Т.В. Момут, О.В. Попазова, В.В. Смачило, О.О. Тучак та інші.

Дебіторська заборгованість — це елемент оборотного капіталу, сума боргів, що належать повернення підприємству від юридичних чи фізичних осіб. Вона може становити значну питому вагу у структурі оборотних активів підприємства.

Управління дебіторською заборгованістю має свою специфіку, яка залежить від характеру та джерел її виникнення, типу підприємства, стадії його життєвого циклу, стану ринкової кон'юнктури та інших чинників. Аналіз і управління дебіторською і кредиторською заборгованостями є одним з найважливіших факторів максимізації норми прибутку, збільшення ліквідності, кредитоспроможності і мінімізації фінансових ризиків.

Головна мета управління дебіторською заборгованістю в умовах фінансово-економічної кризи полягає не лише в мінімізації її обсягу та строків інкасації боргу, а повинна насамперед враховувати націленість підприємства на одержання найкращих кінцевих результатів виробничо-збутової діяльності. Тому у процесі вибору політики управління дебіторською заборгованістю необхідно здійснювати розрахунки економічної вигоди від збільшення обсягів реалізації продукції та послуг у випадку послаблення розрахункових умов з клієнтами, а також передбачати можливі додаткові витрати, що виникають у результаті вилучення частини обігових коштів підприємства та зростання ризику можливого неповернення грошових засобів.

Одним із напрямів вдосконалення управління дебіторською заборгованістю в підприємствах має стати посилення контролю за нею, що сприятиме її оптимізації. У цілому контроль повинен визначити: а) наявність і правильність оформлення первинних документів, що є підставою для виникнення дебіторської заборгованості; б) стан дебіторської заборгованості за встановленими критеріями; в) достовірність оцінки дебіторської заборгованості та розрахунку обсягу резерву сумнівних боргів; г) правильність класифікації дебіторської заборгованості й наявність необхідних пояснень у примітках до фінансової звітності.

Правильно розроблена стратегія управління дебіторськими і кредиторськими боргами дозволяє підприємству своєчасно і в повному обсязі виконувати отримані зобов'язання перед клієнтами, що сприяє створенню репутації надійного і відповідального партнера на ринку.